

# Христос народжується!

## Сценарій родинних посиденьок

### «Селом іде коляда»

**Мета:** познайомити вихованців з особливостями різдвяної обрядовості українців; формувати духовні та морально-етичні цінності дітей засобами українського народознавства та фольклору.

#### Колядка 1-

##### Вчитель:

Свято Різдва — це свято чеснот, джерело наших радостей, перемоги душі над тілом, початок усіх земних свят. Ісус народився і своєю Любов'ю знищив гріх і смерть в людській природі. Але свято почали відзначати вперше лише в 353 році в Римі після промови папи Ліберія, який і започаткував його. А формально в світі Різдво почали відзначати лише в 431 році. Точної дати народження Ісуса Христа ніхто не знає, тому почали святкувати Різдво у день сонцестояння, як перемогу Добра над Злом, Світла над Темрявою...

#### Колядка 2-

##### Хлопчик

Ох, Різдво — найчарівніше свято!  
Стільки дивного світла в нім є.  
Казки щирої, щастя багато.  
Найпрекрасніше свято моє.

##### Дівчинка

Світле, гарне і радісне свято,  
Бо Христос народився в цей день.  
Тому радість у світі крилата,  
Ціле море чарівних пісень.

#### Колядка 3-

##### Хлопчик

Це колядки душевні і щирі,  
Люди їх переспівують знов,  
Щоб жили всі у щасті і мирі,  
Мали Віру, Надію й Любов.

#### **Дівчинка**

То ж і ми подружилися з нею,  
Бо колядка і щира, й проста.  
І співають колядки душею,  
Славлять люди Ісуса Христа.

#### **Колядка 4-**

#### **Хлопчик**

В цілім світі Різдво зустрічають,  
Але різні традиції є.  
Та ялинку усі наряджають,  
Хоч і тут має кожен своє.

#### **Дівчинка**

Як святкують Різдво в Україні  
Кожен знає, та в казку ходім!  
Бо Різдво в українській родині,  
Наче диво заходить у дім!

#### **Колядка 5-**

**Ведучий.** А й справді. На Різдво заходить казка в кожний український дім. Бо в кожній хаті вже наряджена ялинка сяє різнокольоровими вогниками, а на столі 12 пісних смачних страв, які закликають кожну родину до столу. Христос рождається!

*( Дійство. На сцені — стіл. Виходить Мати і кличе дітей)*

**Мати.** А ходіть-но, діточки, до мене, будемо стіл готувати до святої вечері. А я вам буду все детально розповідати. *(Діти сходяться, сідають на лавки, на стільчики).* От поки ви спали ми з татом вдосвіта вогонь живий розпалили із дванадцяти полін, які заготовляли 12 днів, це для того, щоб цілий рік на кожен місяць приходило до нашої сім'ї тепло та щастя.

**Малий хлопчик.** А кутю вже зварили, мамо?

**Мати.** А як же, діточки! Тато ще до схід сонця приніс з криниці непочатої водички і ми в ній зварили дуже смачну кутю із пшениці, бо пшениченька — це символ вічного життя на землі. Заправили її родзинками...

**Тато.** І маком, якого я натер у макітрі багато-багато. І медом з нашої пасіки... А мед, діточки — це символ вічного щастя святих на небі.

**Мати.** І узваром, який ми зварили на непочатій водиці з яблук, грушок, слив, вишень із нашого садочка... І все це зробили ще до сходу сонця, то ж кутя наша і узвар освячені самим Богом! А зараз будемо нашу хату готувати до Святого вечора.

**Тато.** Ну, ходи, синочку, зі мною, ти у мене найстарший. Ось тобі три колоски, а я візьму непочату воду і підемо в хлів, худобу окропимо, пообсипаємо чар-зіллям, маком-видюком. Та разом і наш Дідух та сінце окропимо водичкою...

*( Батько з сином виходять. Повертаються з сіном. )*

**Тато.** А ось і священний Рай-Дідух і 12 в'язанок сінця, ми його постелимо і на стіл і на долівку.

*( Мати бере одну в'язанку сінця і розкладає на стіл. )*

**Мати.** Зараз будемо стіл готувати до Святого вечора. Ось на сіно постелимо цю скатертину для добрих душ. А по кутках розкладемо чар-зілля і часник, щоб усі були здорові, а дівчатка вродливі і чарівні. А тепер накриваємо наш стіл ще однією партовиною — це для людей. Посеред столу ставимо книш і паляницю.

**Тато.** А тоді поставимо свічку і як зійде перша зірочка, мама нас покличе на Святу вечерю. Наша старша донечка — мамина помічниця, вона буде мамі допомагати, а ми всі підемо закінчувати наші справи...

*( Всі виходять зі сцени, а на сцену піднімаються ведучі ).*

**Ведуча.** Ось так готуються зустрічати Різдво в Україні. Головним тут є Рай-Дідух, який в'яжуть з дванадцяти сніпочків пшениці, жита, вівса, ячменю, льону та лікарського зілля. Обв'язують його кольоровими стрічками, бубликами, щоб був добробут і щастя в родині і на Землі. І книш для добрих духів, та святковий коровай-плетінка на столі, щоб щастя і достаток спліталось і було завжди з людьми.

**Ведучий.** Перед вечерею усі вдягалися у святковий одяг. А з першою зірочкою мати всіх кликала до столу. Першим сідав господар, а за ним по старшинству інші члени родини, акуратно подмухуючи на лавки, щоб на духа не сісти. На столі стояло 12 пісних страв — це кутя, узвар, горох, капуста, риба, гриби,

голубці, вареники, млинці.... Господар вставав, набирив кутю і молився... Вечеря була довгою, за столом говорили тихо, вставали після господаря. А після вечері співали колядки про створення Світу, про Сонце і Добро.

### **Колядка 6-**

**Ведуча.** А от зранку починали ходити віншувальники — це хлопці, які ходили від хати до хати і вітали людей зі святом. Люди їх радісно зустрічали, бо всі хотіли, щоб першими зайшли хлопчики, щоб щастя в дім заходило. Ця традиція збереглася і до сьогодні.

*(Виходить гурт дітей із зіркою і починають співати українські колядки і говорити слова-вітання.)*

**1.**Вже посівальники з зірками

Ідуть нам хату засівать.

Щоб ми були здорові з вами,

Усі йдемо Різдво стрічать!

**2.**То ж двері ширше відчиняйте,

Хай свіжий вітерець влетить!

Різдво до хати запускайте,

Бо це казкова, дивна мить!

**3.**Ми щедро хату засіваєм,

Бо для Різдва прийшла пора!

Всім щастя-радості бажаєм,

Та світла, сонця і добра!

**4.**Щоб щедрості було багато,

Добірним сіємо зерном.

Щоб повнилася ваша хата

Любов'ю, ласкою й теплом!

### **Колядка 7-**

*( Шумно заходить гурт дітей – вертеп )*

*( Виходить Ангел )*

**Ангел:** Я до вас, посол небесний.

Приніс я радісну новину,  
Що народилася дивна дитина,  
Ісусиком його щаслива мати нарекла.  
І у пелени вбогі сповила.  
До вертепу поспішайте,  
Сина Божого вітайте.  
( *Виходять пастушки* )

**Пастушок 1:** Ми всі разом повставали,  
Хто, що мав, з собою взяли.

**Пастушок 2:** До вертепу поспішили,  
Стріли там дитятко миле.

**Пастушок 3:** Поклонившись дитятку,  
Ми прийшли усім сказати,  
Що родився цар Месія –  
Всім владика і надія.  
( *Виходять Царі* )

**I цар:** З далеких країв ми ідемо,  
Дари багаті з собою несемо.  
Дитину Ісуса ідемо вітати...  
І про все йому розказати

**II цар:** До Віфлієму поспішаємо нині,  
Ісуса вітати у бідній яслині.  
Ясна зоря нам шлях провіщає,  
Дорогу до спасіння усім позначає.

**III цар:** Справді так буде, добрії люди,  
Воля настане, пільми не буде,  
Бо народився світу владика  
Скрізь запанує радість велика.

**Пастушок 1:** В день Різдва Христового  
Ми йдемо в ваш дім,  
Щоб добра і злагоди  
Побажати всім.

**Пастушок 2:** Щоб від нас вам, люди, додалось тепла,  
Бо в цей день Марія сина зродила.  
Добрий вечір! Щаслива година!  
Вітає вас нині маленька дитина.

**Пастушок 1:** Хоче важливе вам слово сказати,  
Хоче поклін вам низький віддати.  
Можливо, у хаті, когось і бракує,  
Можливо, у хаті хтось гірко сумує,  
Кого бракує – не забувайте,  
Хто гірко сумує, того привітайте.

### **Колядка 8-**

**Ведучий:** В нашім народі,  
В любові та згоді  
Різдво святкують.  
З добром колядують,  
А щоб рід був багатий,  
Водять козу попід хати.

*(Заходить Козовід з Козою)*

**Козовід:** Нуте, панове,  
Поставайте в ряд.  
Я козу веду,  
Сіру, білу та ще й волохату.

**Дівчина 1:** Ой візьмися, кізко, в боки,  
І покажи свої скоки!

**Дівчина 2:** Скоч, козуню, до полиці –  
Чи нема там паляниці?  
**Хлопчик:** Скоч, козуню, до стола –  
Чи нема там пирога?  
*(Виконується пісня «Го-го-го коза»)*

**Дівчина:** Ой, коза впала, не жива стала.  
**Козовід:** Ой-йой-йой!!! Що ж робити?  
*(Продовжується пісня...)*

**Козовід:** Дайте козі вівса,  
а для мене – ковбаса!  
**Дівчина:** Дайте козі ячменю,  
а нам – грошей повну жменю!

**Хлопчик:** Дайте ще й сала,  
щоб коза веселіша стала,  
І знов поскакала!

**Всі разом:** Ха-ха-ха!!!  
*(Козовід з Козою виходять)*

### **Колядка 9-**

**Ведучий:** Січень-місяць владарює  
Три празники нам дарує  
За Різдвом – Василя,  
Звучить щедрівочка здаля.

### **Щедрівка 10 –**

*( Заходить гурт дітей )*

1.Нехай вам родить жито щоліта.

Жито, пшениця – всяка пашниця.

Ясно світи, зірнице,

Сійся, родися пшенице!

2. Стань на ланах – урожаєм,

А на столах – короаєм!

Аби сіялось, родилось,

На гаразд усе робилось.

3. У садочку, в полі, в хаті,

Щоб добра було багато.

Щоб росли здорові діти,

Аби мир був в цілім світі.

4. Сію, сію, посіваю,

щастя, радості бажаю!

Аби Вам весь Новий рік

Було краще, ніж торік!

**Батьки:**

Дякуємо, що не минули нашої хати.

Ось вам гостинці у торбинку.

Даємо бубликів в'язку,

щоб ваше життя було як казка.

А це вам горіхи,

щоб було багато втіхи.

Даємо вам яблуні плоди,

щоб ніколи не знали ви біди.

Ось вам цукерки-

щоб не було між вами сварки.

А це копійки –

щоб не було бійки.

Ходіть здорові і щасливі.

*(Обдаровують дітей гостинцями)*



***Заходить Василь з Маланкою***

Ой на горі вітер віє,  
Там Василечко пшеницю сіє.

**Хлопець :**

Сіє, сіє, посіває,  
На Маланочку поглядає.  
Панове! Пустіть нас до гурту!  
Я – Василь, а це – Маланка – дівка файна.

**Василь:**

Я – дівка справна.  
Допоможу вам тут поприбирати.

**Меланка:**

Ти – патлата, пелехата,  
Ти – не вмієш замітати.

**Дівчина 1:**

А наша Маланка – гарна, роботяща,  
Ладно так поприбирала, як дівка путяща.

**Дівчина 2:**

Я – Маланочка малесенька,  
Як конопельки тонесенька,

**Маланка:**

А ще у мене коротка свитка,  
І через це я замерзла в литки.  
То йди, Маланочко, грійся,  
Та на, тобі, пиріжок – підкріпися.

**Василь:**

Щедрівочка щедрувала,  
До віконця припадала,  
*(Виходять щедруючи)*

**Щедрівка 11-**

**Дівчина 1:**

Що ти тітко, наварила,  
Що ти тітко, напекла?  
Дайте, Боже, вечір добрий!  
Дайте пиріг довгий.  
А як коротенький –

**Дівчина 2:**

То хоч мачку повненький,

Без ручок, без ніжок,  
Щоб не побіг на сніжок!  
Щедрик-ведрик, винесіть вареник,  
**Дівчина 3:** Грудочку кашки, кільце ковбаски.  
А мама казали, щоб дали сала,  
А татко сварили, щоб не барилась.  
Ой, дайте, дайте, що маєте дати!  
**Дівчина 4:** Не можете дати, то вигоньте з хати!  
Діставайте із печі запашні калачі,  
Готуйте хліб і сало,  
Бо нас прийшло чимало!  
Щедрий вечір! Добрий вечір!  
**Всі разом:** Добрим людям на весь вечір!

### **Щедрівка 12-**

*( Заходить гурт )*

**Віншувальник 1:** Я вам дарую зерна ячменю,  
Хай вам родить повну жменю!  
А через рік, дай Бог діждати,  
Повну комору будете мати.

**Віншувальник 2:** А ще дарую зерно ляне  
Хай воно зійде і процвіте,  
Щоб ваші діти в будні й неділі  
Ходили чисті, здорові і милі.

**Віншувальник 1:** Сію на вас жито, щоб було вам добре жити,  
Ще й пшеницю яру, щоб завжди були в парі.

**Віншувальники:** Сиплемо на Вас просо,  
Щоб було Вам краще, ніж досі.  
Сиплемо на Вас овес,  
Щоб Вами гордився рід увесь!

**Всі разом:** З Новим роком та Різдвом Христовим!

**Господиня:** Гостей до столу просимо ласкаво –  
Він аж тріщить від страв смачних.  
Тут пампушки, вареники і сало,  
Бо дух традицій ще народ зберіг.  
*(Виходять усі )*

1.Щоб доля ваша розцвітала,  
І щоб удача в дім ішла.  
Щоб пісня душу пригортала  
І завжди в серденьку цвіла.

2.Хай буде хліб у кожній хаті  
І щоб до хліба все було.  
Щоб добрі всі були й багаті,  
І щастя в кожен дім ішло.

3.І щоб ломилися комори  
Від сала, м'яса і ковбас,  
Від огірків та помідорів  
І щоб добро було весь час!

4.Щоб був достаток у родині  
Й тепло у хатах і в серцях.  
І добра казочка дитині,  
І всім удача на шляхах!

5.Щоб ви були завжди веселі,  
Хай сяє посмішка без меж.  
Хай буде мир у вас в оселі,  
І в Україні, в світі теж!

6.То ж будьте ситі і здорові,  
Добробут хай іде у дім.  
Хай ваші діточки чудові  
Цвітуть, мов квіточки у нім.

7.Нехай синочки-соколочки  
Сміливі й сильні всі ростуть.  
Веселі і красиві дочки

Традиції у світ несуть.

8. Ми щедро школу засіваєм,  
Щоб злагода була і лад.  
Добра і щастя всім бажаєм,  
Щоб доля квітла, наче сад!

### **Колядка13-**

*( Співають всі діти і гості разом.)*

**ВСІ:**

**Христос народився! Славимо його!**

### **Колядка 14-**